

Zuidpolder, Canduijts Woning

Op de gedetailleerde kaart van Kruikius uit 1712 is een boerderij te zien met de naam 'Canduijts Woning'. Het ligt in het midden tussen de Zuideindseweg en de Overgauwseweg en tussen de Vogelkooi (eendenkooi) en de Oude Leedeweg, in de Zuidpolder van Delfgauw.

Deze Canduijts Woning lag achter de nu nog bestaande woonboerderij 'Veelust' Zuideindseweg 57, op de kaart van Kruikius aangeduid met 'de Nieuwe Woning'.



Kaart van Kruikius uit 1712, met Canduijts Woning. Opm. de rosse gekleurde strook geeft Heerlijkheid Ruijven aan. De Canduijts Woning, gelegen in het Leeblok of Op de Leede, grenst aan het Ruijvense pad.

Ter toelichting: rechtsboven het Oude Dorp van Pijnacker, onderaan de Oude Leedeweg

Ik heb in oude akten (Rechterlijk Archief Pijnacker) gezocht naar de geschiedenis van deze boerderij.

Op zoek naar de naam 'Canduijt' bleek dat dit een typisch Delfts woord was voor de tapkraan van een bierton.

Er waren in Delft veel bierbrouwerijen dus de term 'Canduijt' zal in Delft vaak gebruikt zijn. Er was ca 1560 zelfs een bierbrouwerij in Delft met de naam "t Canduijt". Maar is er een verband tussen deze biertapkraan en de boerderij in de Zuidpolder van Delfgauw, Op de Leede?



Uit de oudste, door mij, gevonden akte blijkt dat in 1654 Cornelis Jansz. Nieuwerkerck, die op de boerderij woont, de boerderij overdraagt aan zijn schoonzoon Pieter Pietersz. Bleijswijck. Dit had hij beloofd bij het huwelijk van zijn dochter Maritgen Cornelisdr. Nieuwerkerck met Pieter Pietersz. Bleijswijck. Hierbij bedingt Cornelis Jansz. Nieuwerkerck 'het vruchtgebruik van de halve groenten- en fruitoogst, alsmede levenslange inwoning voor hem en zijn vrouw'.

In 1672 bezit Pieter Pietersz Bleijswijck aan vee: 24 koeien, 4 vaarsen, 5 hokkelingen.

In 1699, na het overlijden van Pieter Pietersz Bleijswijck en Maritje Cornelis Nieuwerkerck wordt de boerderij overgedragen aan één van hun zonen, Claas Pietersz Bleijswijck. In de overdrachtsakte is te lezen "de woning, van ouds genaamd de Canduits Woning, als huis, schuren, bargaen, boomgaard, bepotingen en beplantingen en verscheidene partijen wei-, hooi-, als haverlanden daaraan behorende, in t geheel te verongelden voor 34 morgen 1 hond staande en gelegen met 28 morgen 1 hond land in de Zuid Polder van Delffgaeuw in de jurisdictie van Pijnacker en 6 margen in de Polder van Berkel mede in de jurisdictie alhier".

In 1703 wordt de boerderij 'van ouds genoemd Canduitwoning', met 34 morgen en 1 hond land, verkocht aan Johan van Til, medisch doctor in de stad Delft. Johan van Til is getrouwd met Catharina Paspoort en zij hebben één kind: Hillegonda Machtilda van Til.

In 1724 liet Dr. Johan van Til (ook Van Thilt genoemd) het pand Wijnhaven 9, vanouds huis 'de Swaen' genoemd, na aan zijn dochter Hilgonda Magtilda, die in 1725 huwde met Mr. Guillaume van Bleijswijck. Guillaume van Bleijswijck was een notabele: lid 40 raad, schepen, burgemeester alles van Delft, bewindhebber O. I. C. en gecommiteerde raad.

Als Johan van Til in 1724 overlijdt neemt zijn weduwe Catharina Paspoort het beheer van de boerderij over.

Dan volgt in 1727 een andere interessante akte: de pachter van boerderij en landerijen blijkt Jacob van der Spek te zijn. Jacob van der Spek heeft de huur vanaf het jaar 1723 niet meer betaald en heeft een schuld opgebouwd van 1470 gulden aan Catharina Paspoort. Hij gaat akkoord met de verkoop en in volle eigendom over dragen van 'koebeesten, paarden, bouwgereedschappen meubelen en huisraad, hooij en haver in de bargaen en alle de koe- en paarde misse'. Ook een schuit en een achtkorfe praam worden overgedragen. Uit de akte blijkt dat het een grote boerderij was met een zes-roeden hooiberg én een vijf-roeden hooiberg. De boedel wordt gekocht door haar schoonzoon Mr. Guillaume van Bleijswijck!.

In 1727 verkoopt Catharina Paspoort, inmiddels 72 jaar oud, de boerderij en land aan Cornelis Schippers en Andries Dros. Cornelis Schippers was officier en schout van Berkel en Rodenrijs.

In 1747, na de het overlijden van Adries Dros, gaat de boerderij en het land over op zijn zonen Arij en Maarten Dros.

In 1773 gaat de boerderij met erf, 370 roeden groot, over op Maarten Dros alleen.

In december 1783 wordt de boerderij voor afbraak geveild: 'de opstal of afbraak van het bouwhuis en kaarnschuur' worden verkocht aan Gijsbert de Vries voor 250 gulden.

De opstal van 'schuur en vijfroedenbarg' worden verkocht aan Pieter Belting voor 90 gulden en Mathijs Olieman uit Oude Leede koopt de 'werf, zijnde zeer schoon veenland', groot 370 roeden voor 890 gulden.

Waarschijnlijk is de turfwinning, het slagturven, de oorzaak van de ondergang van de boerderij: op de kaart van het kadaster uit 1824 is het zien dat de locatie van de gesloopte boerderij dan omgeven is door water, ontstaan door het uitvenen: de 'Oudeleesche plas'. Mijn voorvader Cornelis Hogervorst was eigenaar van en visser op een gedeelte van deze plassen.

Later (vanaf 1861) zal deze plas drooggemalen worden.



1824 Minuutkaart kadaster Pijnacker sectie C blad 4, uitsnede perceel C610 (bron HISGIS.nl)

En het verband tussen het woord Canduijt als biertapkraan en de naam Canduijt Woning?

Ik heb nog geen direct bewijs gevonden van het bestaan van eenzelfde eigenaar van een brouwerij én de boerderij, maar zeker is dat de familie Bleijswijck diverse bierbrouwerijen in eigendom heeft gehad. Wellicht werd er op de boerderij Canduijts Woning gerst geteeld voor de productie van bier. Onderzoek van akten uit het Rechterlijk Archief van Pijnacker van vóór 1636 zal mogelijk uitsluitsel geven.

Oudere bewoners uit de Oude Leede spreken nog steeds over het 'Dros-pad' en het 'land van Dros', dit nog bestaande pad loopt vanaf de Wilgenweg naar het land en de voormalige boerderij van Andries en Maarten Dros.

Bron: boek 'Oude Leede Herinneringen aan een buurschap', 2007.



Het 'Drospad', gezien vanaf de Wilgenweg in de Oude Leede

Paul Hogervorst, medewerker Historisch Genootschap Oud-Pijnacker, bronnenverwijzing beschikbaar

Aanvullingen?: hip@hgop-pijnacker.nl